

© Getty Images

Българите – праведници на света

Анна Попстефанова

Анна Попстефанова е театрална актриса. Докато живее в Скопие помага на еврейското семейство Карио – Мони и Рашел и техните деца Рахамин и Рина да се прикрият от властите. Обявена за праведник 1983г.

Надежда Василева

Надежда Светославова

Василева е българска медицинска сестра и общественичка. През март 1943 г. раздава храна, вода и лекарства на беломорските евреи на гарата в Лом. Призната е за праведник на света от израелския институт „Яд Вашем“ през 2001г.

Анна Сърчаджиева

Анна Сърчаджиева, е
българска общественичка,
участничка в акцията
по спасяването на българските
евреи. Укрива в жилището си
в Скопие евреи. През 1983 г.
израелската комисия към
Държавния институт
„Яд Вашем“ я провъзгласява
за „Праведник на света“.

Вера Пасева-Ичкова

ПРАВЕДНИЦИ
НА НАРОДИТЕ НА СВЕТА
от България

RIGHTEOUS
AMONG THE NATIONS
from Bulgaria

Вера Пасева-Ичкова е българска общественичка, участничка в акцията по спасяването на българските евреи. Обявена е за „Праведник на света“ през 1987 г. Укрива семейния си приятел Яков Леви и 7-годишният му син Нисим. Успява да осигури фалшиви документи на Яков, който не напуска апартамента и с месеци.

Станка Стойчева

Станка Стойчева е родена и живее
в Търговище.

През 1943 г., тя и родителите и
приемат в дома си еврейско
семейство. Станка Стойчева и
майка ѝ помагат на още много
еврейски жени без да се
интересуват от религията и етноса
им. През 2004 г. израелската
комисия към Държавния институт
„Яд Вашем“ я провъзгласява за
„Праведник на света“.

Асен Суичмезов

Български общественик, занаятчия и търговец, роден в Кюстендил и участник в акцията по спасяването на българските евреи през 1943 година. Семейството му живее в близост до еврейския квартал, а той още в детските си години контактува с местните евреи. Той не е само в търговски отношения с тях, но е и много близък приятел. През 1973 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Атанас Костов

Атанас Костов е български лекар и общественик, участник в акцията по спасяването на българските евреи. Противопоставя се на политиката на дискриминация и предлага на еврейските си колеги възможности да работят в малки и подалечни места. По-късно е подписан ЗЗН. Костов заявява, че в знак на несъгласие ще подаде оставката си. Няколко дни по-късно получава необходимата заповед от правителството и всички 58 лекари евреи са спасени. На 4 април 2002 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Васили Иванович Иванов

Той е българин по произход, но живее в Одеса. През 1930 г. се жени за Сара Теплич, еврейска вдовица. Дъщерите ѝ от първия брак – Женья, Шейва и Фира са тинейджърки и са привързани към втория си баща. През 1932 г. им се ражда дъщеря — Ала. В опит да спаси семейството си Васили се премества в дома на сестра си Надя (1941 г.) . През следващите 6 месеца той полага огромни усилия за прикриването им. Малко след това семейството бяга обратно в Одеса. До април 1944 г. Васили и неговите роднини крият Сара и децата с риск за живота си. На 17 юни 2007 г. Световният мемориален център на Холокоста "Яд Вашем" присъжда на Васили Иванович Иванов титлата „Праведник на света”.

Владимир Спиридонов Куртев е
български революционер, член на
Централния комитет на Вътрешната

македонска революционна
организация. Участва в
кюстендилската делегация, която на
8 март 1943 година поставя началото
на акцията по спасяването на
българските евреи.

След Деветосептемврийския преврат в
1944 година Куртев се укрива при
приятели евреи в Кюстендил, а след
това в София. Заради участието си в
спасяването на българските евреи, на 5
май 2010 година с Решение на
комисията към Държавния израелски
институт „Яд Вашем“ е провъзгласен
за „Праведник на света“.

Владимир Куртев

Димитър Йосифов Пешев

Български политик, известен със своята роля за спасяването на българските евреи. Пешев научава от делегация на свои съграждани от Кюстендил, че съгласно подписаната тайна спогодба с Третия Райх близо 50 хиляди евреи от старите предели на България ще бъдат депортирани в Германия (8 март 1943 г.). На 17 март Димитър Пешев инициира остро протестно писмо до министър-председателя Богдан Филов против депортацията. За два дни то е подписано от общо 43 народни представители. През 1973 г., малко преди да почине, е обявен за „Праведник на света“.

Димо Казасов

Той е политик и общественик, виден парламентарист в България, който решава да опита да предотврати депортирането на българските евреи. Като публицист и редактор на най-големия вестник в България прави основно това – големи групи от обществото да протестират срещу преследванията на сънародниците ни. Не се поколебава да протестира публично на 19 май 1943 г. В допълнение към това предлага подслон в дома си на трима лидери на еврейската общност. Към края на 1943 г. се присъединява към българската съпротива и продължава да пише памфлети срещу преследването на евреите. За заслугите си по спасяването на българските евреи Казасов е признат от държавата Израел и "Яд Вашем" като един от праведниците на света.

Иван Христов Момчилов

Български политически и обществен деец. Той е един от четиримата делегати, които са изпратени в София за среща с Димитър Пешев с искане за отмяна на заповедта за депортация на българските евреи. Така на 8 март 1943 година се поставя началото на акцията по спасяването на българските евреи. През 1991 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Патриарх Кирил е висш
български православен
духовник, историк, академик,
Пловдивски митрополит и
първи Български патриарх.
През 1943 г. Кирил играе
главна роля в координирането
на акциите на Българската
православна църква за
спасяване на подготвените за
депортиране в лагерите на
смъртта български евреи.
Митрополит Кирил взема под
своя закрила събраните за
депортиране евреи. За това си
дело е провъзгласен през 2000
г. от организацията „Яд
Вашем“ за „Праведник
на света“.

Кирил Български

Михаил Георгиев Михайлов

Български счетоводител и общественик,
участник в акцията по спасяването на
българските евреи. Носи храна, лекарства
и дрехи на свои приятели евреи в
трудовете лагери. През 1942 г. спасява
Давид Йозеф Азисов и неговият баща,
след като са вкарани в затвора. Емигрира в
Израел и през 1969 г. кандидатства за
израелско гражданство. На 2 февруари
1971 г. израелската комисия към
Държавния институт „Яд Вашем“ го
провъзгласява за „Праведник на света“.

Младен Иванов

Познат е като „Защитникът на гетото“. Много евреи намират временен подслон в него. Изготвя фалшиви лични документи и поддържа връзка с тези, които се крият. През 1943 г. е арестуван и изправен пред военен съд заради фалшифицирането на документи, даващи възможност на еврейките да живеят в София. След войната, Иванов се жени за еврейка и емигрират в Израел. На 11 февруари 1991 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Д-р Павел Герджиков

През май 1943 година, когато евреите са принудени да напуснат София и да се преселят някъде из страната, Герджиков тайно приютява семейство в апартамента си. Абрахам Леви, жена му и двете им дъщери – Ерика и Яел. Укрива ги зад фалшива стена в апартамента си. През това време им предоставя храна, вода и всичко, от което се нуждаят. Успял да им осигури и фалшиви документи за самоличност. На 29 януари 1980 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Петър Михалев

Български политически и обществен деец. Участва в кюстендилската делегация, която на 8 март 1943 г. поставя началото на акцията по спасяването на българските евреи.

Освен него в състава на делегацията, влизат още адвокат Иван Момчилов, търговеца Асен Суичмезов и учителя Владимир Куртев. През 1973 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Рубин Димитров

След слухове за депортация, много софийски евреи се събират на протест. За да бъде спряна демонстрацията е изпратена полиция. Виждайки това, той предлага на около 20 от евреите да се скрият в пекарната, собственост на баба му, докато напрежението утихне. Рубин Димитров помага с каквото може на много от жените, чиито мъже са арестувани. След Втората световна война продължава да поддържа връзка със спасените от него, свои приятели. На 16 юли 1963 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Стефан Софийски

Стефан I е висш български православен духовник, Софийски митрополит и екзарх на Българската православна църква от 1945 до 1948 година. В началото на март (1943 г.), когато митрополит Стефан е информиран за предстоящото депортиране на първите 8 хиляди евреи от старите територии, той притиска цар Борис да отмени заповедта. Митрополит Стефан заплашва, че ще отвори вратите на църквите и манастирите за подслон на евреите. На 11 ноември 2001 година Световният мемориален център на Холокоста "Яд Вашем" в Йерусалим присъжда на митрополит Стефан титлата „Праведник на света”.

Спиро Денков

Спиро Денков е български общественик, участник в акцията по спасяването на българските евреи. Защи́тава и помага на еврейски семействата в нужда. Посещава често своят приятел Мико Офер, след като е арестуван и изпратен в концентрационния лагер Сомовит през май 1943 г. Носи му храна и писма от неговото семейство и приятели. Денков превежда изгонените от София евреи през границата с Румъния, където продължават към израелските земи. След войната отново рискува живота си, за да заведе своите приятели до Палестина. След това свое действие е арестуван и е изпратен в затвор за 7 месеца. На 5 януари 1971 г. израелската комисия към Държавния институт „Яд Вашем“ го провъзгласява за „Праведник на света“.

Мемориал "Стената на българските праведници" е открит в столичното 134-о училище. Той е посветен на двадесетте българи, удостоени със званието "праведници на света" от израелския институт "Яд Вашем".

